Gemeente Amsterdam

28 februari 2023

Voortgangsrapportage lood in bodem Amsterdam 2022

Tussenstand januari 2023

Inhoud

1 Inleiding.....3
1.1 Doel rapportage.....3
1.2 Programmatische aanpak.....3
1.3 Verantwoordelijkheid.....4

2 Behaalde resultaten 2022.....4
2.1 Inventarisatie kinderspeelplaatsen.....4
2.2 Tuinenproject.....4
2.3 Lood in stadsparken.....6
2.4 Subsidieverlening.....6

3 Plannen voor 2023.....7

4 Financiën.....8
4.1 Stand van de beschikbare middelen.....8
4.2 Verwachte uitgaven 2023.....9

1 Inleiding

1.1 Doel rapportage

In deze rapportage wordt de voortgang van het programma aanpak loodverontreinigingen beschreven. Deze rapportage is bedoeld om de betrokken gemeentelijke afdelingen en het bestuur te informeren over de stand van zaken van dit programma. Er zijn eerder twee rapportages opgesteld;

- voorjaar 2020 is een eerste voortgangsrapportage opgesteld en aan het bestuur aangeboden (VN2020-007906). Daarbij is ook ingestemd met de uitvoering van een tuinenpilot;
- In januari 2022 is de Voortgangsrapportage voor 2021 aangeboden. Onderdeel daarvan was de evaluatie van de tuinenpilot en het verzoek tot instemming met het uitvoeren van het tuinenprogramma. De raad is hierover geïnformeerd middels raadsinformatiebrief 7-4 ZD2022-001481.

In 2015 zijn inzichten in de blootstellingsrisico’s van jonge kinderen aan lood in de bodem [1] gewijzigd. Lood heeft een negatieve invloed op de hersenontwikkeling van jonge kinderen. Door te spelen op onverharde en onbedekte bodems kunnen kinderen via de handen grond binnenkrijgen (opeten). In de Amsterdamse bodem komen verhoogde loodgehalten diffuus voor. Diffuus wil zeggen dat er geen duidelijke bron is aan te wijzen en dat het om een groot gebied gaat. De oorzaak van de aanwezigheid van lood ligt in de geschiedenis; vroegere industriële processen en bijvoorbeeld loodwit in verf, maar ook lood in benzine.
De gemeente Amsterdam voert acties uit om blootstelling aan lood te verminderen. Deze aanpak staat los van de aanpak van de loden waterleidingen, maar heeft hetzelfde doel. Op basis van een maatschappelijke kosten/batenanalyse [2] is in de gemeentelijke werkgroep (G&O, GGD en Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG)) een programmatische aanpak geformuleerd om de blootstellingsrisico’s aan te pakken.

1.2 Programmatische aanpak

Uit de maatschappelijke kosten/baten analyse volgt dat elke vermindering van loodbelasting effectief is én dat van bijna alle denkbare maatregelen de economische baten groter zijn dan de kosten. De meest effectieve maatregelen kunnen door de ouders en verzorgers worden genomen. Zij kunnen ervoor zorgen dat hun kinderen niet in contact komen met verontreinigde grond. Ouders moeten dan wel bekend zijn met de risico’s en met de maatregelen die zij kunnen nemen. Die kennis blijkt echter heel beperkt, zo blijkt uit onderzoek van het RIVM [3] en dat wordt bevestigd door ervaringen in de gemeente en door de pilot die is uitgevoerd.
Met het loodprogramma worden verschillende middelen ingezet die de gemeentelijke overheid
ter beschikking heeft, waarbij wordt gestuurd op doelmatigheid en beheersbaarheid.
Het programma bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Aanpassen van de loodnormen voor het toepassen van grond, de toetsing van bouwaanvragen en de beoordeling van risico's (gereed 2020);
2. Inventarisatie kinderspeelplaatsen (gereed 2022, losse rapportage);
3. Aanpassen subsidieregeling bodemsanering (gereed 2022, paragraaf 2.4);
4. Verbeteren communicatie rondom risico's loodverontreiniging (hoofdstuk 3);
5. Uitvoering tuinenprogramma (paragraaf 2.2);
6. Inventarisatie moestuinen (wordt in 2023 opgestart);
7. Inventarisatie stadsparken (paragraaf 2.3).

1.3 Verantwoordelijkheid

Gemeente Amsterdam is bevoegd gezag in het kader van de Wet bodembescherming en blijft bevoegd gezag onder de toekomstige Omgevingswet. De Wet bodembescherming kent het bevoegd gezag, naast toezichthoudende taken, ook uitvoerende taken toe. Dit betreft met name het uitvoeren van saneringen die nodig zijn, omdat de verontreiniging ontoelaatbare risico's veroorzaakt en niet kunnen worden afgedwongen bij derden (vangnet, artikel 48). De uitvoerende taak vanuit de Wet bodembescherming ligt bij Grond & Ontwikkeling.
Onder de Omgevingswet zijn de verplichtingen van de gemeente voor bodem minder expliciet omschreven. De gemeente heeft wel een zorgtaak voor de leefomgeving, waaronder de bodem en de gezondheid van haar burgers.
De gemeentelijke aanpak van loodverontreiniging wordt uitgevoerd in nauw overleg tussen de ODNZKG, de GGD en afdeling Bodem van G&O. G&O is daarbij verantwoordelijk voor de uitvoering.

2 Behaalde resultaten 2022

2.1 Inventarisatie kinderspeelplaatsen

De definitieve rapportage van de inventarisatie van de kinderspeelplaatsen, uitgevoerd in de periode 2018-2021, is als los document beschikbaar. De aanbevelingen uit deze rapportage worden meegenomen in de verdere programmatische aanpak lood in bodem.

2.2 Tuinenproject

De Amsterdamse aanpak
De 'Lood in de bodem-check' is een klein onderzoek waarbij in de toplaag van de tuin lood wordt gemeten en een interview wordt gehouden met de bewoner. In bijlage 1 is de folder van het loodprogramma opgenomen. Tuingebruikers in de historische stad, Weesp en de oude dorpskernen worden persoonlijk benaderd om ze bewust te maken van de risico's van lood in de bodem. Het wordt aantrekkelijk gemaakt om mee te doen, door een gratis 'lood in de bodem-check' aan te bieden. Een tuinbezoek is de gelegenheid om persoonlijk

informatie over te dragen. Om die informatie gaat het eigenlijk, omdat ouders en verzorgers ervoor kunnen zorgen dat de kinderen geen lood binnen krijgen. Dat kunnen ze doen door de volgende gebruiksadviezen op te volgen:

- Was de handen na het buiten spelen
- Doe schoenen uit na het buiten spelen of veeg de voeten
- Plaats een zandbak met schoon zand
- Stofzuig regelmatig je woning
- Kweek groente in bakken met schone grond
- Was groente uit je tuin voordat je deze eet
- Bedek vervuilde grond met een schone laag grond

Het tuinenproject dat wordt uitgevoerd in Amsterdam is innovatief. In veel oude steden en dorpskernen in Nederland komen verhoogde loodgehalten voor. Maar het aanbieden van een meetdienst aan bewoners op deze schaal is niet eerder uitgevoerd. Deze onderzoeken geven inzicht in de bodemkwaliteit in tuinen in Amsterdam, maar belangrijker is dat we door deze onderzoeken in de gelegenheid zijn om gericht informatie over te dragen.

Resultaten 2022

In 2022 is met name gewerkt aan het inrichten van een meetdienst en het verbeteren van de communicatiemiddelen. De meetdienst bestaat uit 2 adviesbureaus die middels aanbesteding AI2021-0224 zijn geselecteerd en gecontracteerd. Bij de selectie heeft de publieksvriendelijkheid een belangrijke rol gespeeld. De gemeente is een raamcontract aangegaan met deze partijen voor de komende 4 jaar. Vanaf september 2022 is gestart met het wijksgewijs persoonlijk aanschrijven van bewoners met tuin. De behaalde resultaten sindsdien:

- Er zijn ruim 8.000 tuingebruikers aangeschreven, dat is bijna 10% van het totaal aantal tuinen in Amsterdam
- Er zijn 346 aanvragen voor een ‘Lood in de bodemcheck’ binnengekomen.
    - 330 aanvragen zijn goedgekeurd
    - 16 hiervan zijn afgewezen omdat de tuin in een schoner gebied van Amsterdam ligt, de tuin al eerder is gesaneerd of omdat de bodem al eerder is onderzocht.
- Er zijn 199 adviezen uitgebracht aan bewoners, waarvan
    - 90 tuinen zijn beoordeeld als geschikt zonder gebruiksadviezen
    - 85 beschikken over een matige bodemkwaliteit (herinrichting of opvolgen gebruiksadviezen)
    - bij 24 tuinen sprake is van een slechte bodemkwaliteit (herinrichting of opvolgen gebruiksadviezen en eventueel saneren op een natuurlijk moment)
- Deelnemende bewoners zijn overwegend zeer tevreden over de loodadviseur
    - 79 bewoners zijn zeer tevreden
    - 21 zijn tevreden
    - 2 bewoners zijn niet tevreden/ niet ontevreden
    - Geen ontevreden bewoners
    - Overige deelnemers hebben niet gereageerd op het feedbackverzoek
- Gemiddeld heeft een bewoner zijn advies (rapportage) 27 dagen na de aanvraag ontvangen.

Met het huidige tempo van aanschrijven kan het hele project volgens planning in 4 jaar worden afgerond.

Op dit moment vraagt circa 5% van de aangeschreven bewoners een ‘Lood in de bodem-check’ aan. Vooraf is op basis van de resultaten van de pilot een streefpercentage van 20% gesteld. Dat percentage is niet behaald, ondanks de verbeteringen die naar aanleiding van de pilot in de communicatie zijn doorgevoerd. In 2023 wordt gewerkt aan het verhogen van de respons door het inzetten van aanvullende communicatiemiddelen. Hier wordt in Hoofdstuk 3 verder op in gegaan.

ICT applicatie
Voor het tuinenproject is een applicatie op maat gemaakt. Deze applicatie LooD365 ondersteunt het gehele proces voor het tuinenproject: vanaf de aanvraag door de bewoner tot het versturen van de rapportage naar de bewoners en evaluatie. In 2021 is de applicatie opgezet en in 2022 is de applicatie verder doorontwikkeld. De applicatie bestaat uit een backoffice waarin de aanvragen binnenkomen, aanvragen beoordeeld worden, opdrachten worden ingepland en uiteindelijk het rapport wordt opgemaakt. De data in de applicatie staan worden gebruikt voor het bijsturen van het project. Het is de bedoeling dat het tuinenproject in 2023 gaat aansluiten op Mijn Amsterdam, zodat de burger op 1 plek alles terug kan vinden. De veldwerkapplicatie wordt
gebruikt door de 2 adviesbureaus tijdens de ‘Lood in de bodem-check’. Hierdoor komen de data uniform binnen en kan gestuurd worden op de kwaliteit van het onderzoek.

Corporaties
Woningbouwcorporaties hebben in september 2022 aangegeven niet mee te willen werken aan het tuinenproject. Corporaties hebben een grote opgave in het verduurzamen van woningen en hebben aangegeven daardoor onvoldoende capaciteit te hebben om de communicatie over lood op te pakken. Het hele tuinenproject wordt door de gemeente uitgevoerd, maar naar verwachting zullen sommige huurders bij de corporaties aankloppen als de tuin een slechte bodemkwaliteit blijkt te hebben. Inmiddels zijn er in januari en februari 2023 gesprekken gevoerd en wordt weer gezocht naar de samenwerking. Er wordt gewerkt aan een stappenplan waarmee de corporaties zich goed kunnen voorbereiden op de aanpak. Vanaf half 2023 wordt verwacht dat ook corporatiewoningen kunnen worden aangeschreven.

2.3 Lood in stadsparken

In Amsterdam is een grootschalige diffuse verontreiniging aanwezig in de bodem. Ook in de parken is deze diffuse verontreiniging aanwezig. Door de stedelijke dichtheid worden de parken in Amsterdam als gezamenlijke tuin gebruikt. De parken zijn ingericht voor intensieve recreatie. Op dit moment is beperkt inzichtelijk of in de contactzone van de parken verhoogde loodgehalten voorkomen. In het Flevopark is een nadere inventarisatie uitgevoerd. Uit de inventarisatie bleek dat er geen gezondheidsrisico’s zijn voor het huidige gebruik van het park, komende periode wordt beoordeeld of maatregelen wenselijk zijn. Voor de overige parken in oud stedelijk gebied wordt in 2023 een inventarisatie naar de loodgehalten op intensief gebruikte delen van de parken gestart om de risico’s voor bezoekers in de parken beter in te kunnen schatten. Het Oosterpark is al eerder onderzocht en beoordeeld door de GGD en Omgevingsdienst op risico’s en is daarom geen onderdeel van deze inventarisatie.

Voor lood in stadsparken is vanuit het Rijk een bijdrage van 1,47 miljoen ontvangen (brief d.d. van 5 oktober 2022. Deze bijdrage dekt de kosten voor het uitvoeren van de inventarisatie en het uitvoeren van maatregelen in één park. Maatregelen worden alleen getroffen indien er risico's te verwachten zijn voor bezoekers. Randvoorwaarden voor de rijksbijdrage zijn dat activiteiten moeten zijn gestart in 2022 en een doorlooptijd hebben van maximaal drie jaar (vanaf 5 oktober 2022). Het door het Rijk toegekende bedrag is toegevoegd aan de reserve bodemsanering en nazorg.
Bij de aanpak van parken speelt effectiviteit een belangrijke rol. Van belang is dat de inname van lood door jonge kinderen zo efficient mogelijk wordt teruggedrongen. Dat wordt bereikt door de plekken met de hoogste concentraties en het meest intensieve gebruik aan te pakken en, waar mogelijk, op een moment dat het park wordt onderhouden.
Verhoogde loodconcentraties zullen nooit volledig worden weggenomen. Daarvoor zouden heel veel bomen gekapt moeten worden, parken afgegraven moeten worden en het zou een enorme investering vergen. Er wordt gezocht naar een balans waarbij met beperkte ingrepen het beste resultaat kan worden gehaald. Bij een dergelijke aanpak zijn loodconcentraties niet allesbepalend en is een locatiespecifieke beoordeling noodzakelijk om te bepalen of sanering al dan niet noodzakelijk is.

2.4 Subsidieverlening

Subsidies voor de aanpak van lood in tuinen worden verleend vanuit de Subsidieregeling stedelijke vernieuwing, verhuisregelingen en ouderenhuisvesting Amsterdam 2019. Voor subsidie aan bodemsaneringen is jaarlijks een bedrag van € 1.000.000,- beschikbaar. De subsidieregeling voor bodemsaneringen is in 2021 aangepast (ZD2021-008498) om aan te sluiten bij de programmatische aanpak loodverontreinigingen. Indien Amsterdammers hun tuin saneren om blootstelling aan lood te voorkomen, krijgen zij hiervoor een vergoeding per gesaneerde vierkante meter. De subsidieregeling is zo opgesteld dat in een gemiddelde situatie ongeveer 50% van de saneringskosten wordt vergoed. In de praktijk zal de subsidie in complexe situaties (binnentuin) een lager percentage dekken en bij eenvoudige situaties kunnen oplopen tot bijna 100% van de saneringskosten. Toch is gekozen voor een subsidieregeling op basis van oppervlakte omdat dit voor de aanvrager transparanter is, de uitvoeringslasten beperkt, de kans op fraude minimaal is en het efficiënte saneringen stimuleert. Wij sturen er zoveel mogelijk op aan om op een natuurlijk moment de tuin te saneren, bijvoorbeeld tijdens de renovatie van een woning of de herinrichting van de tuin. Hiermee wordt de kosten en overlast zoveel mogelijk beperkt.

Onderstaand een overzicht van de in 2022 verleende subsidies:
- In 2022 zijn 5 aanvragen binnen gekomen met het verzoek een subsidie te verlenen
- Alle aanvragen voldeden aan de voorwaarden en zijn geheel of ten dele verleend
- In totaal is ruim €150.000 uitbetaald
- De oppervlaktes variëren tussen de 44-1140 m^2. In totaal is voor 2259 m^2 tuin een subsidie aangevraagd

Het bestaande subsidieplafond is in 2022 niet gehaald. Bij het opstellen van de subsidieregeling en het voorstellen van het subsidieplafond is uitgegaan van een bijdrage van € 10.000 per tuin waarmee maximaal 100 tuinen per jaar gesubsidieerd zouden kunnen worden. Een bijdrage van 10.000 euro ontvangen aanvragers indien zij een tuin hebben met een oppervlakte van 50 m2. Veel tuinen in Amsterdam zijn kleiner. In het jaar 2022 is

de gemiddelde bijdrage per gesaneerde tuin EUR 30.150. De tuinen waarvoor een subsidie is aangevraagd waren relatief groot en Eer zijn echter een beperkt aantal subsidies aangevraagd.
Het is nog geen automatisme om bij renovatie of uitbreiding een tuinsanering te overwegen. Om dit te bereiken wordt bij het tuinenproject en vergunningaanvragen op de subsidiemogelijkheden gewezen. Onderzoek in tuinen en zo nodig saneren bij grote renovaties van corporatiewoningen moet nog meer onder de aandacht worden gebracht. Daarmee kunnen in één keer meerdere tuinen op een efficiënte manier worden gesaneerd. Elke subsidieaanvraag wordt apart beoordeeld door een medewerker van de afdeling bodem van G&O. Het toekennen van een bedrag per m^2 is iedere keer maatwerk, ook al is de regeling in 2022 vereenvoudigd. De regeling moet ieder jaar geëvalueerd worden, omdat blijkt dat het een intensieve procedure is en er ruimte blijkt voor eigen interpretatie van personen. Goede afstemming binnen het projectteam is belangrijk om gelijke beoordeling van de aanvragen te garanderen.

3 Plannen voor 2023

In 2023 zijn de inspanningen gericht op het uitvoeren van het programma en op het vergroten van de effectiviteit daarvan. Daarvoor staan de volgende activiteiten op het programma:

1. Verder uitrollen tuinenproject
   Dit jaar gaan staat het aanschrijven van 22.000 tuinen op de planning. Het doel is dat 20% van de aanschrijvingen zich aanmeldt voor de ‘Lood in de bodem-check’. Dit betekent dat in 4.400 tuinen een ‘Lood in de bodem-check’ wordt uitgevoerd. Om dit te bereiken wordt het tuinenproject met nieuwe communicatie initiatieven wijksgewijs meer onder de aandacht gebracht, bijvoorbeeld:
   - Persbericht/ reportage door verschillende media. Het zou zeer effectief kunnen zijn als er veel media-aandacht ontstaat rondom lood in de bodem. Door die aandacht kunnen mensen zich bewust worden van de risico’s en maatregelen nemen om kinderen te beschermen. Inmiddels is eind februari 2023 zowel door AT5 als door De Telegraaf aandacht besteedt aan het tuinenproject (bijlage 2);
   - Herhaling aanbod ‘Lood in de bodem-check’ via ansichtkaarten voor eerder aangeschreven tuinbezitters;
   - Extra aandacht rondom WHO-week van de loodvergiftiging (3^e week van oktober);
   - Uitdelen van loodkruid bij tuincentra, om problematiek onder de aandacht te brengen
   - Ook wordt gewerkt aan een toegankelijke online kaart met informatie over lood in de bodem.
   - Met een enquête wordt onderzocht waarom weinig bewoners zich aanmelden. Via het monitoren van nieuws en social media en gesprekken met gebiedsmakelaars wordt informatie verzameld om de doelgroep beter te begrijpen en om de communicatie te verbeteren.
   - De komende jaren worden alle wijken aangeschreven waar verhoogde loodwaarden te verwachten zijn. Tot medio dit jaar is staddeel West aan de beurt, daarna volgt

het Centrum. Het is niet exact bekend wanneer de overige staddelen aan de beurt zijn.

2. Stimuleren saneringen op natuurlijk moment door subsidieverstrekking
   In 2023 is een subsidiebedrag beschikbaar van €1.000.000 voor het saneren van tuinen. Streven is om dit bedrag volledig uit te geven om daarmee de maximale verbetering te bereiken. In het tuinenproject worden deelnemers op de mogelijkheid van subsidie gewezen wijzen en de woningbouwverenigingen opnieuw te informeren over deze mogelijkheid bij nieuwbouw/verbouw wordt de subsidiemogelijkheid extra onder de aandacht gebracht.
3. Inventarisatie kinderspeelplaatsen
   Hoewel er al een stadsbrede inventarisatie is uitgevoerd (eindrapportage speelplaatsenonderzoek, d.d. 23 januari 2023) blijft communicatie over lood in de bodem en het beperken van de risico's een aandachtspunt. Dit jaar ontvangen alle kinderdagverblijven een herinneringsbrief over lood in de bodem. Kinderdagverblijven die eerder niet hebben meegedaan aan de inventarisatie krijgen alsnog de kans om een onderzoek uit te laten voeren.
4. Lood-in-parkenproject
   De Rijksmiddelen die hiervoor beschikbaar zijn (paragraaf 2.3), worden in gezet voor onderzoek in 8 parken. Samen met de GGD wordt gekeken naar wat een acceptabel blootstellingsniveau voor lood in parken is.
5. Volkstuinen
   Doordat het tuinenproject van start is gegaan, stellen bewoners meer vragen over de bodemkwaliteit ter plaatse van volkstuinen. Volkstuinen zijn in 2010 geïnventariseerd middels historisch onderzoek en in 2023 wordt geïnventariseerd voor welke volkstuinen nieuw of aanvullend onderzoek nodig is.
6. Tussenevaluatie
   Door verschillende werksessies te houden, literatuuronderzoek uit te voeren en gemeenten te raadplegen die ook koploper zijn op het gebied van aanpak loodverontreinigingen in de bodem, wordt nog een keer gecheckt of de aanpak voldoende effectief en compleet is. Op basis van deze tussenevaluatie wordt het loodprogramma verder aangescherpt.
7. Opties voor nadere uitwerking
   - Gratis aanbieden van schone tuingrond;
   - Gratis aanbieden van zandbakjes voor kinderen;
   - Vergroten zichtbaarheid programmatische aanpak lood in bodem, bijvoorbeeld door meer aansluiting te zoeken bij buurtinitiatieven rondom de leefomgeving;
   - Contact zoeken met aannemers, makelaars en tuincentra;
   - Campagne bij consultatiebureaus/huisartsen.

4 Financiën

4.1 Stand van de beschikbare middelen

In mei 2022 is een aanvraag gedaan bij het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat om in aanmerking te komen voor gelden uit de Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2022 (verder SPUK). Doel van de SPUK is om bevoegde gezagen Wet bodembescherming in staat te stellen een aantal taken op het gebied van bodemsanering goed af te ronden. Onderstaand een overzicht van de beschikbare middelen en de totale uitgaven voor het loodprogramma.

Tabel 1 Beschikbare budgetten per soort

Beschikbaar budget	Toegekend budget	Besteed t/m 2022	Resterend budget
Bodemconvenant (rijksmiddelen van vóór 2021)	4.000.000	ca 500.000	3.500.000
SPUK 2021 (tuinen)	4.272.268	686.500	3.575.768
SPUK 2022 (parken)	1.471.641	3.000	1.468.641

Het resterend budget is onderdeel van de reserve bodemsanering en nazorg. Financiën in het kader van SPUK worden jaarlijks verantwoord aan het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

4.2 Verwachte uitgaven 2023

1. Uitbesteden werkzaamheden aan adviesbureaus € 800.000 (Op basis van 4400 tuinen)
2. Subsidie tuinsaneringen € 1.000.000
3. Bijkomende kosten (o.a. folders, ICT applicatie) € 250.000
4. Inventarisatie lood in parken € 105.000
5. Inzet 2,5 FTE afdeling Bodem
6. Inzet communicatieadviseur 0,2 FTE

4.3 Programmering meerjarig

Wij verwachten de komende jaren eenzelfde uitgave nodig is voor het tuinenproject. Dit loopt door tot medio 2026. Indien de SPUK bijdrage niet besteed is voor oktober 2024, dan geldt een terugbetaal verplichting. Komende jaren worden vanuit het Rijk periodiek aanvullende middelen beschikbaar gesteld middels een SPUK, welke ingezet kunnen worden voor het loodprgramma.

Referentielijst

1) Diffuse loodverontreiniging in de bodem. Advies voor een gemeenschappelijk beleidskader, RIVM Rapport 2015-0204
2) Maatschappelijke kosten-batenanalyse maatregelen bodemlood, CE Delft, publicatienummer 17.7K50.85, oktober 2017
3) Effectiviteit van gebruiksadviezen bij diffuus lood in de bodem. Rapportage over een onderzoek in de gemeente Zaanstad, RIVM rapport 2020-0123
4) Nota Bodembeheer Gemeente Amsterdam, Beleidskader voor grondverzet en bodemsanering, Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, 6 november 2022
5) GGD GHOR Nederland/GGD-projectgroep bodem (2016). Lood in bodem en gezondheid. Aanvullend advies met informatie voor GGD-adviseurs gezondheid en milieu d.d. 29 januari 2016

Bijlage 1 Folder gratis 'Lood in de bodem-check'

Test gratis je grond, geen lood in de mond

Heb jij een tuin?

Maak dan een afspraak voor de gratis 'lood in de bodem-check' via amsterdam.nl/loodingrond

De loodadviseur komt langs en gaat meten

De resultaten zijn binnen een half uur beschikbaar

De loodadviseur geeft advies over je tuin als er te veel lood in zit

Er zit veel lood in de grond van Amsterdam. Lood is niet goed voor de ontwikkeling van hersenen van kinderen tot en met 6 jaar. Als kinderen het binnen krijgen kan dat slecht zijn voor hun leervermogen. Jonge kinderen steken vaak hun handen in de mond. Ook als ze buitenspelen in de tuin. Als daar lood in zit, kunnen ze dat binnen krijgen.

Lood bij jou in de tuin
Lood zit al eeuwenlang in de Amsterdamse grond. Daardoor zit er misschien bij jou ook lood in de tuin. Vroeger wisten mensen niet dat lood gevaarlijk was. Het zat bijvoorbeeld in benzine en in verf. En gaat niet vanzelf weg.

De GGD geeft deze tips om contact met lood te verminderen:

- Was de handen na het buiten spelen
- Doe schoenen uit na het buiten spelen of veeg de voeten
- Plaats een zandbak met schoon zand
- Stofzuig regelmatig je woning
- Kweek groente in bakken met schone grond
- Was groenten uit je tuin voordat je deze eet
- Bedek vervuilde grond met een schone laag grond

amsterdam.nl/loodingrond
Voor vragen mail lood@amsterdam.nl

Bijlage 2 : nieuwsberichten

Nieuws gemeente Amsterdam :
https://www.amsterdam.nl/nieuws/nieuwsoverzicht/gratis-bodemcheck/

AT5 :
https://www.at5.nl/artikelen/219230/gemeente-test-tuinen-op-lood-in-de-grond-maak-me-een-beetje-zorgen-om-mijn-frambozen

DE TELEGRAAF
DINSDAG 28 FEBRUARI 2023

AMSTERDAM D15

1.800 Bijstandsgerechtigden mogen vanaf 1 maart tot 1.800 euro aan giften per jaar ontvangen zonder dat dit invloed heeft op de hoogte van hun uitkering. Deze giften hoeven niet gemeld te worden bij de gemeente. Het bedrag lag op 1.200 euro per jaar.

BRUGGEN VAN LEGO

Schoolkinderen bouwen in het bezoekerscentrum Bruggen en Kademuren aan de Achtergracht van Lego de Walter Süskindbrug en Vier Heemskinderenbrug na. Lego-masters Sander van Kreijl en Arne Dielis (rechts) helpen hen bij het creatieve klusje. FOTO RICHARD MOUW

Tuin na tuin op zoek naar lood

Gemeente verwacht in 2026 de hele stad te hebben gecheckt

door Mascha de Jong

AMSTERDAM • De gemeente gaat tuin voor tuin onderzoeken of er te veel lood in de bodem zit. Het wil er zeker van zijn dat iedereen - vooral Amsterdammers onder de zes jaar - gezond opgroeien.

Waren loodonderzoeken vroeger omslachtig middels grondmonsters, met de techniek van tegenwoordig is het een overzichtelijk klusje.

Uitvoerder Arvid Dol van HB Adviesbureau uit Alkmaar toont tijdens een huisbezoek in de Van Speijkstraat een apparaat zo groot als een handmixer. „Ik haal aarde uit de grond, stop dat in een emmer en het röntgenapparaat leest uit de aarde de hoeveelheid lood af. Binnen een half uur heeft de bewoner een global overzicht. Op kantoor kunnen we een nog uitgebreider beeld maken van de gegevens."

Rosa is zwanger. Haar buurtkinderen rennen geregeld door haar tuin achter, die ze samen met de buren in de Van Speijkstraat heeft doorgetrokken.

„De brief van de gemeente kwam hier in West binnen. Daarin stond dat ze onderzoek doen naar lood in de grond. Over een paar maanden kruipt hier hopelijk een kleine dreumes rond. Voor mij is het een fijn gevoel als dit onderzocht is en geregeld wordt, mocht dat nodig zijn."

Vooral slecht voor jonge kinderen

Het meeste metaal in de stad ligt binnen de ring A10, in de voormalige industriegebieden. Arvid Dol, die per 10 vierkante meter een grondsample van de tuin van Rosa onderzoekt: „Door de hele stad hebben fabriekjes en verschillende soorten nijverheid gezeten. Hier in West zaten bijvoorbeeld leerlooierijen en verfbedrijven. In die tijd werd het in aanraking kunnen met lood nog niet als gezondheidsrisico gezien. Nu weten we beter."

Uit onderzoek van het RIVM in 2015 blijkt dat lood in de bodem een groter risico vormt dan we vroeger dachten. Vooral voor jonge kinderen, die al spelend met hun handen in de grond zitten. Lood is niet goed voor de ontwikkeling van hersenen.

Alle Amsterdamse speelplaatsen, kinderboerderijen en schooltuinen zijn de afgelopen jaren onderzocht en schoongemaakt door de gemeente. Projectmanager Fabiola van der Pol van de gemeente: „Nu dat allemaal gesaneerd is, zijn de tuinen aan de beurt. We verwachten in 2026 de hele stad te hebben gecheckt."

Van der Pol hoopt dat zoveel mogelijk Amsterdammers gebruik maken van het gratis aanbod. „Lood is namelijk niet overal evenredig aanwezig in de grond. Het kan zo maar zijn dat het op de ene plek in de tuin wel zit en op een andere niet. Wat er bij de buren geheurd, zegt zeker wel iets, maar niet alles. En mochten we het vinden, dan geven we ook een advies."

Van de 670 bewoners, die in de afgelopen drie maanden zijn ingegaan op de uitnodiging van de gemeente, zijn er tot nu toe 400 tuinen onderzocht. Voor 68 tuinen met te veel lood zijn er maatregelen voorgesteld zoals ophogen met schone aarde, bedekken met houtsnippers of de vuile grond vervangen door schone grond. Tuineigenaren kunnen subsidie krijgen voor deze maatregelen.

Rosa noemt het 'chique'. „Ik vind het een goede zaak dat de gemeente deze optie aanbiedt. En het is zo gebeurd." Arvid Dol: „Er zit toch wel een beetje lood in de tuin." Rosa: „Mooi, dan kunnen we dat regelen voor de kleine er is."

Naast de uitnodiging via de brievenbus kunnen Amsterdammers zich ook zelf melden via amsterdam.nl/loodindegrond.

Projectmanager Fabiola van der Pol (rechts) kijkt toe hoe Arvid Dol met een röntgenapparaat aarde uit een Amsterdamse tuin checkt op lood. FOTO RICHARD MOUW

GRATIS TESTRITTEN

Tram 7 en 17 terug in Kinkerstraat

AMSTERDAM • Vanaf volgende week rijden tram 7 en 17 weer volgens normaal rooster door de Kinkerstraat en Postjesweg.

Vanwege de verbouwing aan de straten in West, inclusief de tramrails, kon er een jaar niet gereden worden. Aankomende vrijdag rijdt het GVB een aantal testritten met de museumtram op het traject. Geïnteresseerden zijn uitgenodigd gratis mee te rijden. De museumtram vertrekt vanaf de nieuwe tramhaltes bij de Nicolaas Beetsstraat op 13.30, 14.00 en 14.30 uur.

1% RENTEKORTING

VVE kan lenen om te verduurzamen

AMSTERDAM • Verenigingen van eigenaars (vve's) kunnen vanaf 1 maart lenen met rentekorting voor verduurzamingsmaatregelen.

Bij het Nationaal Warmtefonds kunnen leningen worden aangevraagd voor HR++ glas, dak-, gevel- of vloerisolatie of het installeren van zonnepanelen en warmtepompen. Doordat de gemeente 5 miljoen euros bijdraagt, is de rentekorting 1 procent.

In totaal is er 40 miljoen euro beschikbaar, wat neerkomt op ongeveer €65.000,- per appartement. De lening kan in 10, 15, 20 of 30 jaar worden afgelost. Ook kleine vve's (2 tot 8 woningen) kunnen een lening aanvragen.

WONING IN VEGASTRAAT

21-jarige man dood door geweld

AMSTERDAM • Een 25-jarige man, die verdacht wordt betrokken te zijn bij de dood van 21-jarige man in een woning in Noord, is aangehouden op het vliegveld van Lissabon.

De dode man werd zondagavond rond 21.20 uur door agenten aangetroffen in diens ouderlijk huis in de Vegastraat, waarna onderzoek volgde. Van het lichaam „was duidelijk dat deze door een ernstig geweldsmisdrijf om het leven is gekomen", aldus de politie. De connectie tussen de twee mannen is niet bekend gemaakt.